

ปัญหาของประสมการณ์นิยมในการเข้าใจประสมการณ์

นายสรยุทธ ศรีวรรณกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร ปริญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-562-1

010970

17820911

THE PROBLEMS OF EMPIRICISM IN UNDERSTANDING EXPERIENCE

Mr. Sorayut Sriworakun

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-562-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาของประสบการณ์นิยมในการเข้าใจประสบการณ์

โดย

นายสรยุทธ ศรีวรกุล

ภาควิชา

ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.มารค ตามไท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มารค ตามไท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมฤดี วิศทเวทย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาของประสมการณีนิยมในการเข้าใจประสมการณ
ชื่อนิสิต นายสรยุทธ ศรีวรกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.มารค คามโท
ภาควิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

ปัญหาของงานวิจัยนี้คือ ปัญหาว่าชาวประสมการณีนิยมจะประสบกับปัญหาอะไรบ้างในการอธิบายปรากฏการณ์ และในท่ามกลางปัญหาทั้งหลายเหล่านั้นปัญหาอะไรสำคัญที่สุดซึ่งสามารถที่จะสันคลดอนรากฐานของความรู้ตามทฤษฎีของประสมการณีนิยม งานวิจัยครั้งนี้จึงมีขึ้นเพื่อสืบสาวกว่าวิทยาศาสตร์ตามทฤษฎีของประสมการณีนิยมสามารถดำรงอยู่ได้หรือไม่ ปัญหานี้กำลังเป็นที่สนใจในวงการวิชาวิทยาศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน

งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ชั้นตอน ชั้นตอนที่ 1 ในตอนแรกผู้เขียนจะวิเคราะห์ในภาพของประสมการณีกาลแบบประสมการณีนิยมคลาสสิกของอูม เพราะผู้เขียนเชื่อว่าอูมเป็นคนที่วิเคราะห์เรื่องนี้ไว้ชัดเจนที่สุด การวิเคราะห์ของเขาเป็นแบบอย่างที่เราชาวประสมการณีนิยมยุคหลัง ๆ เจริญรอยตาม หลังจากนั้นผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของทฤษฎีวิทยาศาสตร์และมโนภาพของกฎตามทฤษฎีของชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยา ทั้งหมดที่ผู้เขียนต้องการจะชี้ให้เห็นในชั้นตอนที่ 1 นี้ก็คือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชาวประสมการณีนิยมในการที่จะขจัดอุปสรรคที่ออกไปให้หมดจากวิทยาศาสตร์ ชั้นตอนที่ 2 ผู้เขียนจะพยายามชี้ให้เห็นความล้มเหลวของประสมการณีนิยมคลาสสิกในการที่จะแยกกฎออกจากข้อสรุปทั่วไป ซึ่งจริงโดยบังเอิญและการนี้เองเป็นข้อปัญหาที่กล่าวของชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยา ต่อจากนั้นผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงมูลฐานทางประสมการณของความรู้และสถานภาพทางประสมการณของกฎ

และจะพยายามชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของชาวประสมการณนิยมในการอ้างเหตุผลสนับสนุนวิธีการอุปนัย ขั้นตอนที่ 3 กล่าวถึงปัญหาหลักที่ทำให้ชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยาพ่ายแพ้ คือนอกจากนั้นจะกล่าวถึงทางเลือก 2 ทาง คือ อุปกรณนิยมหรือสัจนิยม ถ้าเลือกทางแรกก็จะจบลงที่อำเภอใจของนักวิทยาศาสตร์ ถ้าเลือกทางที่สองก็จะหนีไม่พ้นอภิปรายว่า วาน ฟราสเซน ไม่เลือกทั้งสองทางแต่กลับเสนอประสมการณนิยมเชิงสร้างเสริมขึ้นมา ขั้นตอนที่ 4 ผู้เขียนจะพยายามสรุปว่า วาน ฟราสเซนก็เป็นเช่นเดียวกับชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยาในแง่ที่ว่าพวกเขาต่างก็นิ่งเงิบต่อปัญหาการแยกกฎออกจากข้อสรุปทั่วไปซึ่งจริงไคบข้งเฉิดุ อย่างไรก็ตาม วาน ฟราสเซนแตกต่างจากชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยาในแง่ที่ว่าในขณะที่ชาวปฏิฐานนิยมทางตรรกวิทยามุ่งไปที่ระคัมภวากยสัมพันธ์ วาน ฟราสเซน มุ่งไปที่ระคัมภรรคศาสตร์ แต่ทั้งสองระคัมภต่างก็พบระคากรรรมแบบเดียวกัน คือ การคคคเชื้อหฤษฏ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Problems of Empiricism in Understanding
Experience
Name Mr. Sorayut Sriworakun
Thesis Advisor Associate Professor Mark Tamthai, Ph.D.
Department Philosophy
Academic Year 1985

ABSTRACT

The problem of this research is what are the difficulties the empiricists confront in explaining certain phenomena. Then, among these difficulties, which ones are the most influential to strike the Empiricist foundation of knowledge. Thus the research is performed in order to investigate whether or not scientific knowledge according to the Empiricist views can live. This problem is once more of interest among contemporary epistemologists and philosophers of science.

This research is divided into 4 stages. First, I analyze the concept of experience according to Humean Classical Empiricism because Hume, I believe, was the philosopher who most clearly demonstrated this area. His analysis can be taken for granted as the culmination for the later empiricists. Then I speak of the structure of scientific theories and the concept of laws according to the logical positivists. Briefly speaking, all I would like to demonstrate in this stage is the consensus of the empiricists in demarcating metaphysics from science. Second, I will try to show the failure of Humean Classical Empiricism in distinguishing genuine laws from accidental regularities as well as the disregard

of the logical positivists upon the so-called problem. Then I will analyze the empirical foundation of knowledge together with the empirical status of laws and try to indicate the failure of the empiricists in justifying the principle of induction. Third, I will describe main difficulties which cause the logical positivists to surrender. Afterwards two alternatives are offered : Instrumentalism or realism. If the former is chosen, the empiricists will finally find themselves with the individual or collective whim of scientists. If the latter is chosen, they will inevitably confront metaphysics their dreadful enemy. Bas C. van Fraassen a contemporary empiricist chooses neither the former nor the latter. On the contrary, he develops Constructive Empiricism instead. Fourth, I will try to conclude that van Fraassen is similar to the logical empiricists in the way that they all ignore the problem of demarcation between laws and accidental generalisations. However, van Fraassen is different from the logical positivists in the way that he aims at the level of semantics whereas the logical positivists are concentrated at the level of syntax. Unfortunately, both levels inevitably find the same fate, i.e., theory-laddeness.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนเป็นหนี้บุญคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาปรัชญาที่ได้อบรม
ปรัชญาให้แก่ผู้เขียน ณ สถาบันแห่งนี้จนกระทั่งสามารถผลิตผลงานวิจัยอย่างเป็น
ทางการได้สำเร็จเป็นครั้งแรก ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มารค ทามไท
อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และวิจารณ์งานวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด
ขอขอบพระคุณ คุณรัชดา พัทธกษัตริย์วาท ที่สนับสนุนและให้กำลังใจผู้เขียนเสมอมา ที่สุด
ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ครูบาอาจารย์ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว ตลอดจน
เพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนในการให้บทเรียนแก่ผู้เขียนในทางใดทางหนึ่งตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทกวีภาษาไทย
 บทกวีภาษาอังกฤษ
 กติกรรมประกาศ
 สารบัญตาราง
 สารบัญภาพ

บทที่

1. บทนำ

- ความเป็นมา 1
- ความมุ่งหมายของการวิจัย 3
- ความสำคัญของการวิจัย 3
- ขอบเขตของการวิจัย 4
- ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย 4
- คำนิยามศัพท์เฉพาะ 5

2. ประสพการณ์นิยมกับความรู้ทางประสพการณ์

- ประสพการณ์นิยมกับอภิปราย 7
- ประสพการณ์นิยมกับโครงสร้างของทฤษฎี 16
- ประสพการณ์นิยมกับทฤษฎีวิทยาศาสตร์ 24

3. ปัญหาของประสพการณ์นิยมในการเข้าใจประสพการณ์

- กฎกับข้อสรุปทั่วไป 30
- ปัญหาของมูลฐานทางประสพการณ์ 46
- สถานภาพทางประสพการณ์ของกฎ 55

4. ความคิดแนวใหม่ของประสพการณ์นิยม

- อวสานของปฏิธานนิยมทางตรรกวิทยา 80
- ทางเลือก 2 ทาง : อุปกรณนิยมหรือสัญนิยม 89
- ประสพการณ์นิยมเชิงสร้างเสริม 96

5. สรุป	105
บรรณานุกรม	117
ประวัติเขียน	124

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	29
ตาราง 2	63
ตาราง 3	72
ตาราง 4	93
ตาราง 5	109

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1	75
รูปที่ 2	90
รูปที่ 3	98
รูปที่ 4	115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย